

Agrárkamaraival választások Franciaországban

Január 31-ig kell postai úton eljuttatnia szavazatát annak a három millió érintettnek az agrárkamaraiba, akik részesei az idei, egyébként hatévente esedékes francia agrárkamaraival választásoknak. A tét sokkal nagyobb, mint gondolnánk, mivel az eredmények döntik el, melyik szakszervezet irányíthatja az egyik vagy másik megyei, ezen keresztül pedig az országos agrárkamarát. Aki ugyanis ez utóbbit betölti, gyakorlatilag reprezentatív tárgyalópartner lesz a kormánynak a mezőgazdaságot érintő egyes kérdésekben. A célok egyértelműek: a kisebbségi szakszervezetek nem csak a jelenlegi kamarákat szeretnék megtartani, de újabbakat is el akarnak hódítani, míg az [FNSEA-JA](#) szövetség minél többet meg akar tartani, esetleg visszahódítani. A [Coordination Rurale](#) (CR) abban bíz, hogy a változtatás szükségességének szlogenjével sikereket érhet el, a [Confédération Paysanne](#) (CP) pedig az általa kidolgozott, a francia mezőgazdaság szocio-ökonómiai reformjára vonatkozó programján keresztül reméli ugyanezt. A CP és a CR egyaránt bíz, hogy nagyon komoly mozgásteret hagynak a megyei szervezeteknek, amit vonzóbbnak tartanak, mint az FNSEA szerintük Párizsból diktált irányvonala.

A választások közeledtével a francia mezőgazdasági újságírók egyesülete (AFJA, melynek tagja nagykövetségünk mezőgazdasági és T&E-attaséja) sajtóvitát szervezett arról, mi a választások tétje a gazdálkodók szempontjából, milyen elképzelésekkel vágnak a választásokba az egyes szakszervezetek. Az országos agrárkamaraival színházban tartott vitán mind az öt érintett szakszervezet képviseltette magát a következő személyek útján:

- Dominique Barrau, az FNSEA főtitkára
- [Gaël Gautier](#), a Jeunes Agriculteurs (JA) főtitkára
- Philippe Collin, a Confédération Paysanne (CR)¹ szóvivője,
- François Lucas, a Coordination Rurale (CP)² alelnöke;
- Jean Mouzat, a [MODEF](#) elnöke.

A verseny szinte „vérre menő” az érdekképviseltek között, ugyanakkor a francia mezőgazdaság napi gondjait nézve érthetetlennek tűnik, miért vannak ennyire erős ellentétek az egyes szakszervezetek között, miért nem lehetséges legalább az eseti összefogás közöttük? Az FNSEA többségi szakszervezetként, mondta Dominique Barrau, messzemenően nyitott a dialógusra, ez elől azonban Confédération Paysanne, a Coordination rurale és a MODEF más és más indokok miatt ugyan, de elzárkózik. Kifelé azt hirdetik, hogy szükség van demokrácia érdekében a pluralizmusra, ahogy a társadalomban, úgy a mezőgazdaságban sem lehet „egypártrendszer” építeni, a gyakorlatban azonban azt igénylik, hogy számarányuknál jóval nagyobb beleszólást kapjanak az egyes kérdésekbe, sőt egyenesen azt várják, hogy teljesen egyenrangú félként kezeljék őket (különösen a CR és a CP). François Lucas is elismerte, hogy választások idején a kamara valóban nagyon komoly verseny színhelye, mert a tét az, hogy ki tudja leginkább érvényesíteni elképzeléseit a mezőgazdaságot meghatározó minisztériumokkal (elsősorban a mezőgazdasági és a környezetvédelmi) folytatandó egyeztetések során. A választások közötti időben azonban a kamaráknak „érdekképviseltesemleges” területnek kell lennie és minden gazdálkodó, mezőgazdasági vállalkozó, földtulajdonos és alkalmazott érdekeit kell képviselnie. Az agrárkamaraival alkalmazottainak értelemszerűen kötelességük az országos szinten meghatározott elveket figyelembe véve dolgozniuk, a csak néhány megyét irányító szakszervezetek azonban, ha szükségesnek ítélik, kritizálják és a jövőben is kritizálni fogják az országos vezetést (mivel azt nagy

¹ Az érdekképviselő két tengerentúli megye, Mayotte és Réunion kamarájának vezetését szerezte meg a hat évvel ezelőtti választásokon

² A szakszervezet irányította az elmúlt hat évben Calvados és Lot-et-Garonne megye agrárkamaráját.

valószínűséggel a jövőben is az FNSEA-JA szövetség fogja megszerezni). Lucas-val közel azonos véleményen volt Philippe Collin is, Dominique Barrau viszont kifejtette, noha érthető, hogy a választási kampány a kamarában is hasonló, mint a politikában, de nem érti, miért nem tudnak egyes szakszervezetek túllépni az 1992-es KAP-reformon és végre a jövővel foglalkozni (elsősorban a François Lucas képviselte Coordination Rurale-ra célozva)? A franciaországi és globális mezőgazdaságban ugyanis olyan horderejű változások mennek végbe, amiket nem lehet figyelmen kívül hagyni és a múlt felé fordulás nem segít abban, hogy a jövő kihívásaira választ lehessen adni.

A kamarai választások során is meghatározó téma – nem csak a napi országos politikában – a versenyképesség. Philippe Collin (CP) álláspontja az, hogy először azt kell valójában tisztázni, mi is a mezőgazdaság és a mezőgazdasági politika célja, van-e olyan, az országra szabott stratégia, mint pl. Németországban? A szakszervezet szerint pillanatnyilag az az elvi diktál, hogy ki tudja a termelési eszközök és a tőke minél gyorsabb és nagyobb koncentrációjával egységnyi munkaerőre vetítve a legnagyobb mennyiséget és értéket előállítani – szerintük ezzel szemben Franciaországban a mezőgazdaság sokszínűségét és a minőségi termékek előállítását kellene előtérbe helyezni és ebből előnyt kovácsolni. Dominique Barrau (FNSEA) azt hangsúlyozta, hogy az egységes európai szociális szabályozás hiánya nagyon komoly versenyhátrányt jelent a francia gazdák számára, amit súlyosbít az, hogy negyven éve folyamatosan csökkennek a termelői árak. Hozzátette, a tavaly hivatalba lépett kormány intézkedései inkább kontraproduktívak, a környezetvédelmi elvárások pedig túlzók és ellehetetlenítik a termelést – nincsenek a környezetvédelem ellen, de ésszerű elvárásokat akarnak, nem megvalósíthatatlanokat, a termeléssel összeegyeztethetetleneket. A környezetvédelem és az ezt szolgáló agronómia a farmon zajlik, nem pedig a minisztériumi és brüsszeli irodákban, tette hozzá. Jean Mouzat ([MODEF](#)) szerint a jelenlegi rendszernek a gazdálkodók egyértelműen vesztesei, akiket „elfelejtettek”, arra volna szükség, hogy a fiatalok masszív pályakezdésének támogatásával új lendületet kapjon a mezőgazdaság és a vidék. François Lucas (CR) szerint nem lehet a múltat meg nem törtéنتté tenni, úgy véli, Franciaország az első nagy hibát 1986-ban Punta del Esté-ben követte el, amikor elfogadta a WTO-tárgyalásokon a mezőgazdasággal kapcsolatosan hozott döntéseket, majd az 1992-es év újabb csapást jelentett. Meggyőződése, hogy ahhoz, hogy a mezőgazdaság újra lendületbe jöjjön, a Római Szerződés elveit kell visszatérni, sőt az egész uniós struktúrát kell az eredeti elképzelések szerint újraépíteni, a kereskedelem terén pedig valós és hatékony védővám-rendszert léptetne életbe az unió külső határain.

Gaël Gautier (JA) a versenyképességről úgy vélte, ez elengedhetetlen ahhoz, hogy egy fiatal valóban hosszabb távra tervezhessen, ebben megkerülhetetlen szerepe van a földolgozó-iparnak is, hiszen ez veszi föl a megtermelt terméknek jelentős részét. Az azonban nagyon fontos, hogy ezen a területen (is) egységes uniós szabályok legyenek, mivel a versenyképességhez a versenysemlegesség is hozzátartozik.

Ami a környezetvédelmet illeti, Philippe Collin szerint valós problémáról van szó, szerinte a környezetvédők véleménye messze nem olyan túlzó, mint amilyennek sokan azt láttatni akarják. Szerinte amíg például szermaradványokat, nitrátot lehet például a vizekben találni, addig nem lehet arról beszélni, hogy csak a valóban szükséges mennyiséget használja ebből a mezőgazdaság, ugyanez érvényes a szerhasználat következtében megbetegedett gazdákra is. A gazdáknak úgy kell termelniük, hogy messzemenően biztosítani tudják a saját maguk és a társadalom érdekében a természeti erőforrások fenntartható használatát, ezt pedig a társadalomnak is el kell majd ismernie.

François Lucas szerint a Bizottság zöldítési javaslatai jelen pillanatban az emberiség elleni izgatásnak számítanak, mert értelmetlen és érthetetlen intézkedésekkel akarják csökkenteni a

mezőgazdaság termelési potenciálját. Ugyan egyetértenek a szerhasználat csökkentésének szükségességével, de szerintük erre ugyanúgy szükség van, mint a humán gyógyászatban a patikai forgalomban árult gyógyszerekre – mindkét esetben ésszerű használatra van szükség. Nem ért egyet Philippe Collin-nel, szerinte nitrát természetes úton is kerülhet a vizekbe, ezzel együtt szerinte is a korábbinál sokkal nagyobb odafigyelésre van szükség.

A támogatások kapcsán jelenleg is több törésvonal van a francia mezőgazdaságban (pl. állattenyésztők-növénytermesztők), amit a tervezett kiegyenlítés csak súlyosbítani fog. Philippe Collin (CP) ennek kapcsán kifejtette, minden mezőgazdaságban dolgozó érdeke, hogy tisztességes jövedelemben legyen része. Egyelőre nem látja annak lehetőségét, hogy ez a jövedelem támogatások nélkül is realizálható legyen, ezért továbbra is törekedni kell arra, hogy a társadalommal el lehessen fogadtatni ezek szükségességét. Azt sem tudja, miként lehetne a francia mezőgazdaságon belüli, nagyjából hatszoros jövedelem-különbségeket csökkenteni, a jelenlegi helyzetben úgy látja, a szakadékok csak nőni fognak. Ezzel többé-kevésbé egyetértett Jean Mouzat (MODEF) is, aki hozzátette, ha nincsenek érdemi jövedelmi kilátások, nem lehet növelni a pályakezdő fiatalok számát is. Dominique Barrau szerint a merev európai hozzáállás, a támogatási rendszer rugalmasságának hiánya, a válságkezelési eszközök leépítése egyre nehezebb helyzetbe hozza a mezőgazdaságot, a helyzetet csak akkor lehetne javítani, ha az árakon keresztül a jövedelmeket igazságosabban lehetne elosztani és nagyobb arány jutna vissza a termelőknek.

François Lucas szerint a CR azon az állásponton van, hogy a jelenlegi KAP egyértelműen bukás, így nincs is értelme megtartani, sokkal inkább egy értelmes programra lenne szükség. Megítélésük szerint nem a KAP büdzséjének megtartását kell szorgalmazni, hanem védővámokat kell bevezetni, a termelők megélhetését biztosító árakat kell garantálni, előnyben részesíteni az uniós belső piacot, ezek szellemében kell egy KAP-ot is alkotni. Lucas szerint a jelenlegi rendszer fönttarthatatlan, a piacsabályozás lebontásával kezelhetetlen folyamatok indultak el, a gabonatermelők és állattartók közötti megállapodást pedig nevetségesnek tartja, ami semmilyen érdemi megoldást nem jelent a kialakult helyzetben. Szerinte új, modern, de teljesen más KAP-ot kell alkotni, de álláspontja szerint ez nem jelenti azt, hogy a nyolcvanas évek KAP-ját akarnák visszaállítani. Hozzátette, ha nincs érdemi termelés- és piacsabályozás, nincs értelme a termelői szervezetek létrehozásának sem, mivel az óhatatlanul kialakuló túltermelés mellett a földolgozó-ipar lesz meghatározó olyannyira, hogy akár zsarolni és képes lesz a termelői oldalt. Philippe Collin (CP) szerint viszont van értelme a termelői szervezeteknek, de nem a jelenlegi szinten – sokkal masszívabb koncentrációra van szükség, amíg ez nem jön létre, addig a közelmúltban bevezetett kötelező fölvasárlói szerződések is esetenként inkább hátrányosak lehetnek, mint előnyösek. Dominique Barrau (FNSEA) is a termelői szervezetek mellett van, szerinte ezek nélkül nem lehet a piacon maradni, különösen akkor, amikor a piacsabályozási eszközök gyakorlatilag megszűntek. Hozzátette, nem létezik egyetlen üdvözítő modell, ami minden esetben megoldást jelent, a gazdálkodóknak maguknak kell eldönteni, milyen típusú termelői szervezetet hoznak létre azért, hogy minél inkább megtalálják számításukat. Gaël Gautier (JA) szerint akkor, amikor a JA és az FNSEA a családi gazdaságok modellje mellett tette le a voksát, ugyanakkor a földolgozó-ipar és a kereskedelem egyre inkább koncentrálódik, a közhatalom pedig kivonult a piac szabályozásából, termelői szervezetek nélkül az egyes gazdaságok nagyon kevés kivételtől eltekintve képtelenek lesznek talpon maradni.

Somogyi Norbert, Párizs